

nunc summæ gloriæ accedamus; et fide, et spe, et charitate in liberatorem piissimum intendentes, per mortem nostri Serpentis, qui mortem antiqui serpentis occidit, a serpentum morsibus petemus ac poterimus liberari.

191 CAPUT XLVI.

De fructu Vitis nostræ, seu Christi, pro nobis passi et crucifixi.

160. Quia docente et ducente, ut spero, nos pariter pio Jesu, duce optimo et doctore, prolixiorum multo quam speravimus, sermonem habuimus de floribus Vitis nostræ; nunc eodem nos adjuvante, qui usque in finem diligit et dirigit suos, in cujus manu sumus et nos, et sermones nostri; ad fructum ejusdem vitis animum acclinemus, florum dispendium fructuum compendio redempturi. Confortata est enim scientia fructus Vitis nostræ hujus, et non potest ad eam nostri ingenioli tarditas elevari. Ut ergo omnes abscondamus ambages, si fructus perquiramus, præcipue redemptio est plantata in terra benedicta, in Virgine virginum Maria. Illa Vitis vera, dulcis Jesus, apparuit in nativitate, præcisa in circumcissione, circumfossa in insidiis, perfossa clavis, ligata vinculis multiplicibus, frondit in virtutibus, fructificavit in passione; et redemit hominem, quem alio modo redimi non conveniebat. Sed dicitis: Quomodo dicitur in passione fructificasse, qui paulo ante dictus est in nativitate [fort. passione] floruisse? Nunquid idem sunt flores et fructus? An ita subito sine intervallo temporis fructus suum florem secutus est? Non enim id videmus fieri in rerum naturis: præcedunt enim flores, et intercedit multi temporis intervallum, ut fructus ad maturitatem perducat. Quod nos verum quidem esse fatemur; verum ea quæ habemus præ manibus, non tantum humana, sed et divina sunt; unde non sequuntur rerum naturas in omnibus, sed naturæ magis suum sequuntur auctorem.

161. Quod videlicet apertius intelliges, si diligentius volueris intueri in omni arborum genere, in ortu fructus florem decidere et perire; in hominibus quoque et fere cunctis animantibus fructus foliorum florem virginitatis abscondit. Non sic erat in nativitate Vitis nostræ. Beatissima enim Mater illius fructum quidem protulit benedictum non amisso virginitatis flore, imo magis per partum mirabilem et mundissimum est decorata; ubi lex, ubi jura naturæ abscissa sunt. Non est igitur magnum, si sine temporis intervallo flores Vitis nostræ non pereuntes fructus saluberrimus consecutus est. Protulit enim Mater pulcherrima flore virginali non perdit, protulit et ipse fructus redemptionis nostræ floribus virtutum non marcescentibus. Nec tamen caret ratione maturitas fructus accelerata. Patet enim quia secundum augmentum et diminutionem caloris, maturitas fructus vel accelerat, vel tardat. Vide ergo magnitudinem caloris, imo fervoris in patiente pio Jesu, et non miraberis fructus sui accelerationem. Ardebat incomperabiliter [charitatis intrinsecus, et

passionis extrinsecus igne, ut fructum nostræ redemptionis sine mora produceret. Productus est ergo botrus ille optabilis cunctis Patriarchis et Prophetis aliisque justis, scilicet redemptio nostra: quem fructum Ecclesia non solum ex his qui sunt sub tempore gratiæ, sed a mundi principio juste congregata, dulcem sibi fore gratulatur, dicens de sponso in Cantico amoris, *Sub umbra illius, quem desiderabam, sedi; et fructus ejus dulcis gutturi meo* (Cantic. II, 3).

162. Quid mirum, si redemptio justorum a diabolica tyrannide, a tenebris et umbra mortis, a carcere infernali, quo inclusi tenebantur, reductio in paradysum, Angelorum custodiæ deputatur? Quid mirum, præsentiam Christi fuisse delectabilem atque votivam, tanto tempore expectati ac desiderati? In afflictis enim rebus constitutis tanto solet esse gratior liberatoris adventus, quanto fuerit diuturnior afflictio. Quanto enim tempore primus Abel justus, primus martyr, qui sua passione primus liberatorem præfiguravit, expectaverat? Quamdiu ipse Adam et Eva parentes nostri, adhuc etiam in inferno paradisi gaudia ad memoriam invicem revocantes, istam redemptionem siterant cum aliis sanctis et justis, qui se liberandos sperabant? Quanto putas eos exultasse tripudio, cum ille crucifixus adveniret, Angelis præcedentibus et clamantibus: *Tollite portas, principes, vestras; et elevamini, porte æternales, et introibit rex gloriæ?* (Psal. xxiii, 7, 9.) Quanta putas eos alaeritate concinuisse, et consonis jubilis in communem lætitiæ prosiluisse ac dixisse: « Advenisti desiderabilis, quem expectabamus in tenebris, ut educeres victos de clausuris. Te nostra vocabant suspiria, te larga requirebant lamenta. Tu factus es spes desiderantibus, magna consolatio in æternum? » (Eccles. Offic. Pasch.). O quam dulcis fructus redemptionis his, qui in tanta et tam amara servitute fuerant constituti! Hic est fructus, de quo sponsus loquitur in Cantico amoris: *Dixi, Ascendam in palmam, et apprehendam fructus ejus* (Cantic. vii, 8). Quid est in palmam? In crucem ejus, cujus una pars de arbore palmæ dicitur facta fuisse.

163. De quatuor enim generibus arborum facta fuisse refertur: de cypresso, de cedro, de oliva, de palmis. Cypressus in profundo, cedrus in longo, oliva in alto, palma in lato. Unde dicit Apostolus: *Ut possimus comprehendere cum omnibus sanctis, quæ sit latitudo, longitudo, sublimitas et profundum* (Ephes. III, 18). Profundum vero in cruce vocatur illud lignum, quod infixum erat terræ: in quo stabat lignum erectum et cui dorsum crucifixi Domini applicandum fuerat, quod est crucis longitudo. Lignum vero ex transverso illi appositum, cui manus erant affixæ, latitudo crucis nominatur. Illud autem, quod a Pilato fuit appositum, in quo titulus triumphalis fuit scriptus, altitudo nuncupatur. Habent autem horum lignorum singula suas mysticas significationes secundum naturas suas. Cypressus

enim timorem sive humilitatem significat, ubi est radix crucis, per quam non solum situs humilis, sed natura ejus exprimitur: quia, ut dicitur, fugat odore serpentes, id est diabolos, quorum proprius character superbia ab humilitatis virtute fugatur. Cedrus arbor longitudine præstans aliis arboribus, longitudinem crucis, id est, perseverantiam significat, sive patientiam. Naturali enim sua virtute approbatur, quia est valde durabilis et corrumpi ex natura non potest. Oliva vero arbor oleum effundens, per quam misericordiæ opera significantur, charitatem significat, quæ arbor bene latitudinem habet crucis: quia lata est charitas, quæ etiam ad inimicos extendi præcipitur. Palma porro arbor victoriam significans, altitudinem crucis optime significat spem de supernis habendam, non ad infima deprimendam. Hæc arbor habet in se titulum triumphalem scriptum, in quo invenitur fructus crucis. Prima enim dicitio est Jesus, per quam intelligitur salvatio, quæ idem est quod redemptio. Ecce fructus crucis. Propterea enim Christus crucifixus est, ut redimeret hominem. Quod autem ait, *Ascendam in palmam*, a parte crucis totam crucem significat. Et bene per palmam, in qua titulus sigillum redemptionis, quæ fructus crucis est, invenitur.

164. Sed dicit aliquis: Dicturus eras de fructu vitis, et dicitis de fructu palmæ. Quæ concordia est vitis et palmæ? Ad quod ego: Palma crucem, vitis vero significat Crucifixum. Die igitur, Numquid diversus est fructus crucis, et crucifixi? Non puto. Ergo et idem est fructus et palmæ, et vitis. Ascendit vitis in palmam, apprehendit fructus palmæ, non quos palma habuit ex se, sed ex vite in palmam extenta. Quare ergo dicit ipsa Vitis, *apprehendam fructus ejus*, et non potius dicit Meos; cum palma fructum habuerit a vite, non vitis a palma? Christus non habuit hunc fructum sine palma, imo et per palmam, id est per crucem; quia si Christus crucifixus non esset, non fuisset secuta redemptio. Apprehendit ergo Christus fructum crucis, illum profecto, quem ipse per crucem fuerat operatus.

165. Sed habet hic botrus grana multa, scilicet impletionem Scripturæ, victoriam de diabolo, resurrectionis gloriam, ascensionis mirabilem elevationem; donorum Spiritus sancti missionem. De impletionem Scripturæ ipse Dominus testimonium perhibet, dicens Petro: *Calicem quem dedit mihi Pater, non vis ut bibam illum?* (Joan. xviii, 11.) *Quomodo ergo implebuntur Scripturæ, quia sic oportet fieri?* (Matth. xxvi, 54.) Et in alio loco: *Nonne oportet adimpleri omnia, quæ scripta sunt in Lege, et Prophetis, et Psalmis de me?* (Luc. xxiv, 44.) Victoria de diabolo, etsi alio modo potuit, tamen alio modo impleri non debuit. Multum enim desipit, qui sapientiam Dei et Domini aliud aliquid putat, nisi id quod præstantissimum 196 fuit, ordinasse. Necessarium fuit eum per hominem vinci et per lignum, qui hominem vicerat per lignum: ut unde mors oriebatur, inde vita resurgeret; et qui in ligno vin-

cebat, in ligno quoque vinceretur (Præfat. Missæ de cruce) Quare autem per hominem qui erat Deus, et non per simplicem hominem, satis manifestum est; quia omnes homines peccato erant obnoxii, et non poterat quisquam aliorum solvere vincula, qui se ipsum solvere non valebat. Christus enim fortis, qui originali peccato nihil debebat, eo quod singulari privilegio nascendi sine omni carnali concupiscentia conceptus erat, qui solus est inter mortuos liber, solus a morte poterat mortuos liberare, sicut ait Apostolus: *Non habebat necesse pro se offerre sacrificium, quemadmodum alii sacerdotes, tam pro sua, quam pro populi ignorantia* (Hebr. vii, 27).

166. Si autem quæritur, quare Deus potius per se, quam per aliquam aliam creaturam hominem voluerit liberare, possumus hoc quidem charitati ejus imputare, quam ut nobis commendaret, non solum incarnatus, sed et mortuus est pro nobis. Tradidit nihilominus per hoc formam charitatis, ut parati simus cum necessitas exegerit, pro fratribus nostris animas nostras ponere, cum Regem nostrum pro nobis animam posuisse videmus. Est et adhuc alia rationabilis causa, quare per Dominum redempti sumus: scilicet quia nequaquam decuit nos per alium reformari, quam per eum, per quem formati eramus. Plus enim excitat nos ad charitatem reformatio, sicut sæpius supra dictum est, quam formatio. Si ergo per alium, quam per ipsum per quem sumus formati, formati essemus, plus reformati nostro, quam formatori deberemus; et sic plus diligeremus creaturam quam Creatorem, quod esset inconveniens. Ut ergo incitaret nos ad diligendum ipsum ex toto corde, ex tota anima, et ex omnibus viribus nostris; impendit nobis quiddam debuit creando et recreando nos optimus Deus, cujus beneficiis non communicat alienus.

167. Fructum igitur redemptionis nostræ toto desiderio complectamur, et sæpius, imo sine intermissione ad memoriam revocantes latentem in ipso dulcedinem, lingua intellectus nostri degustemus, et in vase memoriæ nostræ recondamus sanguinem hujus uvæ meracissimum, sanguinem, inquam, rubicundi Jesu; quia factus est nobis redemptio, quia per ipsum salvati et liberati sumus. His floribus, hoc fructu, quo redempta est a tyrannide dæmoniaca, jugiter reficienda est fidelis anima ne in hoc tædioso deserto deficiat, in quo sine requie, sine intermissione laborat, suspirans ad illam terram lacte et melle manantem, et cum sponsa proclamans: *Fulcite me floribus, stipate me malis, quia amore langueo* (Cantic. II, 5). Non ignorat ipsa, quis et qualis fuerit fructus vitis ligni vitæ Jesu Christi. Nonnunquam enim lectum conscientie suæ floribus virtutum et passionis sponsi sui resperserat, quæ eidem in eodem Cantico amoris proclamant: *Lectulus noster floridus* (Cantic. I, 15); non de alienis, sed de tuis floribus, dulcis Jesu, Veni ergo et agnosce tuos flores: requiesce in lectulo tuis floribus adornato. His ergo floribus petit a sociis

sponsi, ab annuntiatoribus verbi Dei se sponsa fulciri; sciens profecto quid virtutis habeant, qualem effectum operentur in ipsa tales flores per ministrum verbi ad memoriam revocati; quantum ipsam in tentationibus et periculis præsectis vitæ confortent, quantum ad supernæ patriæ desiderium accendant. Nec dubito quin eadem sponsa in hortum sanctarum Scripturarum sui sponsi quandoque fuerit introducta, ubi procul dubio lignum vitæ. Vitem veram invenit, cujus alacriter fructum apprehendit, volvens in mente sua et revolvens et intuens diligenter ac perspicaciter, qualem ex ardore dilecti sui, imo ex ipso dilecto fuerit fructum consecuta: sensitque infallibiter, quantum amoris ei debeat, quantum ad omnia pericula sustinenda merito debeat confortari gustato spiritu fructuosissimo, quem ex arbore tam dilecta suscepit. Optat ergo sibi sæpius ad memoriam revocari hos flores et hunc fructum: quia et illis fulciri, ne cadat; et his stipari, ne aliquo modo moveatur, exorat: sciens nimirum quid virium habeant et illorum odor, et hujus sapor.

168. Quod autem addit, *Quia amore languo*, quid est, **197** nisi quod sponsa desiderio supernæ patriæ accensa dilationem diuturnam non patitur? Unde in eodem: *Filiæ Jerasalem, nuntiate dilecto quia amore languo* (Cant. v, 8). Quis est amor iste tam validus, et languorem inducens? Numquid non est amor, de quo scriptum est: *Fortis est ut mors dilectio*? (Cant. viii, 6). Qualis est ista fortitudo, quæ infirmitatem inducit? Respondeant illi qui in libro experientiæ hujus quæstionis solutionem perlegerunt. Experientiæ dixi. Et quare non sapientiæ, quæ a sapore dicta est? Qui ergo in libro sapientiæ legerunt, id est, qui saporem internum experti sunt, dicant et doceant nos, quis sit iste amor, qui cum sit fortis ut mors, facit amantes languere usque ad mortem: quia in morte hujus corporis, et non ante sanantur. Possent quidem medio tempore, dum in vita hac mortali sive in hac morte vitali degunt, dilecti ac desiderabilis floribus et fructibus consolari, at non satiari, donec veniat dies, quem cum Propheta desiderant dicentes, *Satiabor cum apparuerit gloria tua* (Psal. xvi, 15); et in alio loco: *Adimplebis me jucunditate cum vultu tuo: delectationes in dextera tua usque in finem* (Psal. xv, 11). De qua dextera alias legitur: *Læva ejus sub capite meo, et dextera illius amplexabitur me* (Cant. ii, 6). Et vide quam bene ista auctoritas cum superioribus concordat: ut læva dilecti appelletur recordatio illius charitatis, qua nulla major est, quam ea qua posuit animam suam pro amicis suis. In dextera vero beata Dei visio, quam promisit amicis suis, et gaudium de præsentia divinæ majestatis. Merito illa Dei et deificæ visio, illa divinæ præsentiae inestimabilis dilectio in dextera deputatur, de qua delectabiliter canitur: *Delectationes in dextera tua usque in finem*. Merito in læva memorialis illa et semper memoranda dilectio collocatur; ut, donec transeat iniquitas, super eam sponsa requiescat et recumbat.

A Merito ergo læva sponsi sub capite sponsæ, super quam videlicet caput suum inclinata sustentet, id est, mentis suæ intentione iucurvetur, ne inclinetur ad carnalia et sæcularia desideria: quia corpus quod corrumpitur, aggravat animam, et deprimit terrena inhabitatio sensum multa cogitantem (Sap. xi, 15). Idem ergo per flores et fructum nostræ Vitæ, et per lævam ipsius sponsi figuratur: languoris autem sanatio per dexteram ejus.

169. Per hos ergo flores et fructum Vitæ nostræ petunt se fulciri, nec aliera dilectione gloriantur se sustentari, qui spem et fiduciam suam non in rebus caducis posuerunt: sed illa tantum anima, quæ modo pro amore et desiderio dilecti corporalibus et mundanis curis languet, imo et moritur, cui et dicitur, *Quæ est ista quæ ascendit de deserto deliciis affluens, innixa super dilectum suum?* (Cant. viii, 5.) De deserto quippe hujus mundi ascendit, quæ cor suum cum corde dilecti in ea charitate connexuit, quærens ea quæ sursum sunt, non quæ super terram. Unde deliciis virtutum affluit, tanquam unguento delibuta diversorum aromatum, quæ de dilecti paradiso collegit, sequens eum qui pro ea passus suum ipsi reliquit exemplum. Unde et bene dicitur, *Innixa super dilectum suum*, non super hominem; quia maledictus homo qui confidit in homine, et ponit carnem brachium suum (Jerem. xvii, 5): nec super aliquas res terrenas, quæ omnia reputavit quasi stercora, ut Christum lucrifaceret. Talis ergo anima, quæ nunc floribus et fructu Vitæ veræ sponsi sui fulcitur, quæ modo præ amore illius languet usque ad mortem, dicens cum Job, *Desperavi, nequaquam jam ultra vivam* (Job, vii, 16), talis, inquam, post hæc sponsa dulcissima dextera ineffabiliter amplexari, et fructu æternæ jucunditatis satiari merebitur, languore non solum sanato, sed et aucto. Sanabitur enim languor intolerabilis desiderii in perfruitione jucundissima dilecti desiderati; non tamen auferetur, imo augebitur idem desiderium: sed tunc non erit languor, sed depulsio fastidii, cum desiderans plenissime satiabitur desiderato, et satiatus discet in satietate desiderare mutua et interminabili et inexplicabili generatione, desiderio generante satietatem, et satietate desiderium pariente. Sed jam revertamur ad uvam.

D 170. Est tertium granum in botro redemptionis nostræ dominica resurrectio, quæ quantum habuit habeatque dulcedinis, quis explicet? Ponat aliquis tamen, si quis potest, in corde suo magnitudinem ineffabilem illius beatissimæ et **198** tristissimæ passionis: videat quanto desperationis merore illa dilectorum passi Jesu corda percussa fuerunt: videat illarum fidelium mulierum lamentationes, quæ dulcissimum Jesum ad passionis locum euntem, cum sibi crucem bajularet, et cum dulcissimam animam exspiraret, non deseruerunt. Videat præcipue illam tunc spectantem muliereulam, nunc vero mundi dominam Matrem Domini, quam acutus doloris gladius animam ejus pertransierit. Videat to-

tius mundi machinam fabricatori suo compatientem, tetra caligine involutam. Videat, inquam, hæc, et tantæ turbationi serenitatem tertie diei, et insperatam lætitiæ lætissimæ resurrectionis annectat recogitetque propensius, cum quanta exultatione susceperint Dominum a mortuis resurgentem, quem cum ingenti tristitia viderant morientem. Vide cum quanta jucunditate recompensaverit in resurrectione discipulis suis tristitiam illam, et sanctissimam extremæ comestionis suæ cœnam, in qua dixit: *Non bibam amodo de generatione vitis, donec bibam illam vobiscum novam* (Matth. xxvi, 29). Ecce jam nunc resurrexit in gloria Vitæ vera: comeditque et bibit cum eisdem discipulis cum gaudio maximo procul dubio, seque dubitantibus aliquibus videndum pariter et tangendum exhibuit.

171. Nec putet quisquam, quod resurrexerit ad gaudium solis discipulis: imo et resurrexit nobis et toti mundo, beatificans omnes, qui quamvis non videant, credunt tamen ipsum passum fuisse propter delicta nostra, et resurrexisse propter justificationem nostram (Rom. iv, 25); quibus docemur, quoniam si socii fuerimus passionis, erimus et resurrectionis; et ut non dubitemus mortalia corpora nostra resurrectionis gloria sublimanda, cum caput nostrum morte turpissima condemnatum resurrexisse credamus. Nam sicut in Adam omnes moriuntur, ita et in Christo omnes vivificabuntur. Primitiæ enim dormientium Christus: deinde hi qui sunt Christi, in adventu ejus (I Cor. xv, 22, 23), qui ad exemplum Christi resurgentis, ad gloriam ultra non morituri resurgent.

172. Est et ascensio granum in botro redemptionis per passionem factæ; dulce quidem granum, plurimum in se continens dulcedinis, faciens gaudium cœlis et terris. Quis enim dubitet gaudium magnum factum discipulis, cum eum ut hominem viderent cœlestia penetrantem? Stabant animis simul et cordibus in cœlum erectis, animi sui gaudium non capientes: sed in voce jubilationis eunti Domino gratulantes. Exsultavit procul dubio et cœlum: omnes videlicet Angelorum chori purpurato suo Domino nostræ carnis trabea occurrentes, et summa cum laude summum suscipientes victorem. Quod si in unius justi sine martyris animæ adventu omnis Angelorum exsultat chorus; quantum putas in singulari sui Imperatoris adventu omnium ordinum spiritus exsultasse? Humano igitur intellectu ad hujus laudis et gaudii magnitudinem succumbente, gaudeamus et nos, dulcedinem hujus grani recolendam admirando, diligendo sugamus, exsultantes in Spiritu sancto pro eo quod carnis nostræ portio in dulcissimo Domino in summo Trinitatis throno excellentissime sit collocata; intendentes animos nostros, quantum possumus, post ipsum et in ipsum, ipsi in humilitatis spiritu supplicantes, quatenus nos post se trahere dignetur, ut in odore unguentorum ipsius currentes, in illa cellaria, in illam supremam apothecam aromatum, in illa interiora Sancta san-

A ctorum mereamur introduci, quo ipse Christus caput nostrum præcessit.

173. Quantum botri nostri granum, missio Spiritus sancti est. Quis vinum jucundissimum hujus grani valeat explicare? Vinum, inquam, et, si magis placeat, mustum. Mox enim accepto ab Apostolis et aliis qui cum eis erant expectantibus. Spiritu sancto inebriati sunt, eructaverunt verbum bonum, loquebantur variis linguis magna Dei. Ante timore absconditi, nunc cucurrerunt foras: non jam timuerunt aquam populi frementis, charitatis igne succensi. Tunc pro certo experientes verum esse, quod scriptum est: *Aquæ multæ non potuerunt extinguere charitatem, et flumina non obruerunt illam* (Cant. viii, 7). Irruerunt enim in eos flumina potestatum, fluxerunt aquæ populosæ multitudinis: flaverunt venti ac procellæ comminationum, **199** verborum; et ignis charitatis non est extinctus, imo etiam auctus est. Ibant enim Apostoli gaudentes conspectu concilii, quoniam digni habiti sunt pro nomine Christi contumeliam pati (Act. v, 41). Est autem auctus ignis charitatis, pluribus per eorum prædicationem accensis, et eadem, qua ipsi ardebant, jucunditate succensis. Sed quid aiebant Judæi omnium bonorum increduli? *Musto, inquit, pleni sunt*, (Act. ii, 13). Mentientes et ignorantes verum dixerunt. Musto quippe illo nobilissimo charitatis Dei, imo charitate Deo repleti erant, inflammante ad amorem, et confortante ipsos contra timorem. Unde sicut mustum non patitur se contineri a vase, nisi foramen habeat, unde prorumpat, sic ab istorum corde per ora eorum se mustum Spiritus Sancti manifestavit, loquentia magna Dei cum mirabili eloquentia. Non enim impedit, sed expedit linguam haustus musti hujus: ut illud poeticum verum inveniat.

Fecundi calices quem non fecere disertum?

(HORAT. Epist. lib. i. epist. 5, vers. 19.)

Fecundus vero calix Domini et præclarus inebriaverat eos; quia, sicut ait apostolus, charitas Dei diffusa erat in cordibus eorum (Rom. v, 5). Sed videntur verbis nostris verba Petri contraria, qui haustu novi musti audax factus, jam non solum non timuit verba mulieris cujusquam, ut ante; sed nec verba principum. Hic ergo objiciens se in medium dixit, discipulos ebrios non a vino. Sed audiamus verba ipsius optime distincta. *Non enim, inquit, sicut vos aestimatis, hi ebrii sunt* (Act. ii, 15). Non enim musto terreno ebrii sunt, sicut vos putatis, sed cœlesti Spiritu. Hauriamus igitur et nos, charissimi, de vino jucundissimo grani hujus. Quod si vel in quo hauriamus, scilicet vas intellectus, non habemus; curramus cum plena fiducia ad singularem nostrum ac providum conditorem, cujus figmentum sumus, oremusque ut vas formet in anima nostra hujus dulcissimi musti capax: ut nostro consolatore, Spiritu gratiæ septiformis accepto, multiformes tentatoris adversarii nostri laqueos evadamus, et pedes affectuum nostrorum in compedes sapientiæ injiciam.

mus; ut cum ipsa sapientia colligati vinculis charitatis indesinenter et indefesse curramus post illum, donec et saporis ipsius plenitudinem attingamus, ubi jam non per speculum et in ænigmate, sed facie ad faciem Regem nostrum in decore videamus, et sicut sumus cogniti, cognoscamus.

174. Hic enim advertendum puto, quod Vitis nostræ fructus et comeditur, et bibitur. Masticatur enim uva, bibitur vero vinum quod in uva continetur, et in utroque usu jucunditas est: sed in vino et jucunditas et utilitas prolixior est, quod ad botri hujus, de quo locuti sumus, fruitionem mihi pertinere videtur. In præsentem enim vitam hunc botrum masticamus, cum suavitate, jucunditate, et utilitatem nostræ redemptionis dentibus intellectus nostri discutimus; cum resurrectionis potentiam, ascensionis gloriam, et adventus Spiritus sancti utilitatem in cordis nostri consideratione versamus tanquam uvam in ore, fitque de his nonnunquam aliqua lætitia cordi nostro. Erit autem plena, postquam cessaverit tempus, id est mutabilitas temporum, quando hæc jam non comedemus, sed bibemus, inestimabile de his perpetuam lætitiā consecuti. In comedendo enim aliquis labor est: quod vero bibitur, sine labore recipitur. Unde per comestionem delectatio quæcumque, vel qualiscumque, vel quantumque sine corpore non percipitur; sed semper aggravat animam. Per potum vero sine labore acceptum, illius loci et temporis gaudia significantur, ubi et quando jam non erit luctus, neque clamor, sed nec ullus dolor, quoniam hæc omnia transierunt. Et ipse ab æterno stabilis, qui pro nobis, ne velut umbra transiremus, transiens factus fuit, ministrabit nobis. Ibi etiam tunc jam non cum labore timore et impedimento corporis mortis hujus comedemus: sed cum magna jucunditate bibemus vinum redemptionis nostræ, et secundam naturam nobile vinum quanto plus biberimus, licet satureremur, tanto plus sitiemus, admirantes et laudantes sine termino **500** et sine intermissione bonitatem admirabilem Redemptoris nostri, quam in fructum redemptionis nostræ circa nos voluit exhibere.

175. Et vide, si non ista differentia cibi et potus nobis in verbis sponsi in Cantico amoris commendatur, cum ait: *Comedite, amici, et bibite; et inebriamini, charissimi (Cantic. v, 1)*. Præmonet enim comedere, quod utique ad præsentem vitam pertinet, in qua, sicut diximus, contemplatio labori actionis admixta est. In futura vero vita, quæ omni actione caret, gaudio tanquam poculo perfruemur. Bibemus enim et inebriabimur ab ubertate domus Dei, et torrente voluptatis ejus potabimur, jam nos tunc esse Regis et Sponsi nostri charissimos liquido cognoscentes, cum aqua omnis laboris et actionis terrenæ in vinum divinæ contemplationis commutabitur, implebunturque omnes hydriæ usque ad summum. Omnes enim implebuntur in bonis domus Domini; cum ille desiderabiles nuptiæ Sponsi, id est Christi, et Sponsæ, in est universalis Ecclesiæ,

A celebrabuntur. Bibeturque in summa lætitiā cordis omnium clamantium Domino, et dicentium: *Tu bonum vinum servasti usque adhuc (Joan. II, 10)*. Nos autem dicimus hanc lætitiā per cibum significari, cum scriptum sit. *Ut edatis et bibatis super mensam meam in regno meo (Luc. xxii, 30)*: licet expositio præcedentis auctoritatis etiam in hac possit locum obtinere. Si vero asserat aliquis indignum fore, ut tanta Vitis tantum laborata et laborans, unum tantum botrum produxerit; potest, si vult, ea quæ nos grana appellamus, botros appellare, et singulis aliquam granorum multitudinem adjungere.

176. Verumtamen non irrationabiliter in præsentem botros Vitis innumeros invenimus, si omnes ecclesias, omnia monasteria, omnes congregationes, quæ in universa Ecclesia sunt, volumus intueri. Hos enim botros quis produxit, nisi Vitis nostra? Nam et Christus et Ecclesia vitis una sunt, sicut unum corpus; singulæ congregationes, singuli botri; grana vero singularitatem expriment personarum, et non inconvenienter, ut mihi videtur. Nam per exteriorem folliculum grani sive uvæ corpus exprimitur, per nucleos ossa; per liquorem anima figuratur, vel sanguis, qui est sedes animæ. In morte hominis anima a corpore, tanquam vinum de acino, exprimitur: et dignum fuerit, in regale defertur cellarium paradisi coelestis, ut gaudium fiat Regi cælesti, et convivis suis beatis, qui ad nuptias Agni vocati sunt et perveniunt. Bibit enim et ipse Sponsus vinum proprium de vite sua et vinea sua, Ecclesia scilicet, cujus et ipse caput est. Bibit et ipse sanguinem uvarum meracissimum, scilicet animas sanctorum expressas, et separatas ab acinis in toreulari crucis, in labore et siti, in frigore et nuditate, in vigiliis multis, et aliis exercitiis spiritualibus. Bibet has, id est, sibi delectabiliter incorporabit, faciens ut unus spiritus secum effecti, cum ipso et in ipso a cunctis de cætero laboribus requiescant. Timeant et caveant sibi illa putrida grana, fratres falsos, perversos christianos dico, qui in se vinum non continent, sed venenum; qui in toreulari crucis premi nolunt, et in labore hominum non sunt. Caveant, inquam dum tempus est, ne porcis, id est diabolis, devorandi projiciantur quia in cellarum regia non nisi per toreular crucis iter est.

D 177. Restabat nobis dicere de secundis floribus Vitis nostræ, et de fructibus illorum, secundum quod scriptum est, *Et refluunt caro mea (Psal. xxvii, 7)* quod de resurrectione dici nullus est qui ambigat, cujus fructus erit gloria resurrectionis secundæ: sed nos magis legentem volentes sitientem relinquere, quam fastidientem, hic huic sermoni terminum imponimus, parati emendare, demere, et mutare, sicubi contra fidem, et contra sacras Scripturas aliquid diximus; in omnibus gratias humiliter agentes ei qui gratuita gratia sua nos edocuit, qui aperit os mutorum, et linguas infantium disertas facit; nobis cuius novum principium opusculi hujus finemque consecramus optimo et dulcissimo Jesu. Amen.

MEDITATIO

IN PASSIONEM ET RESURRECTIONEM DOMINI.

Prodiit in priori editione ex codice eruditi viri Leonorii Foy, insignis ecclesiæ Bellovacensis canonici, in quosicut et in Victorino Parisiensi auctorem præfert S. Bernardum. Carolus Sacchi, doctor Parisiensis sæculo decimo quinto, Bernardo tribuit librum de Passione et Resurrectione Domini, qui non alius ab isto videtur esse. Quanquam hunc non esse Bernardi satis arguit, præter alia, stili dissimilitudo.

501 CAPUT I.

De Christi ingressu triumphali in Jerusalem.

A 1. *Noli timere, filia Sion: ecce Rex tuus venit tibi mansuetus, et sedens super pullum filium subjugalis (Joan. xii, 15)*. Veni, Domine Jesu, veni, desiderate cunctis gentibus, quia dormitavit anima mea præ tædio mortis tuæ, et oculi mei languerunt præ inopia luminis tui. Orire, sol amabilis, ut exeat homo ad opus suum, et ad operationem suam usque ad vesperam, et operetur non cibum qui perit, sed qui permanet in vitam æternam. *Noli timere, filia Sion*. Timere pusillorum est. Ideo adhuc filia, quia times; id est, nondum Jerusalem, sed filia Sion, id est speculæ. Ergo disce speculari. *Noli timere*, quia timor oculum turbat. Hilaris pupilla lucide speculatur. Fides pupilla est oculi tui. Quomodo pupilla oculi subtilissima est, et nisi impigre ac sollicitè custodiatur a palpebris, levissimi ac tenuissimi pulveris tactu confunditur: sic acies fidei, nisi pervigilem semper habeat custodiam, nihil citius conturbatur. *Sed noli timere, filia Sion: ecce Rex tuus venit tibi*. Oritur tibi sol, qui te et custodiat et illuminet, et perducatur tibi pulvis non est. *Veni tibi mansuetus*. Qualis ipse est, talem te esse vult. Mansuesce jugum ejus portare, ut sedeat super te asinam suam, et pullum filium subjugalis. Et quæ est hæc asina? Ipsa quæ caro vocatur et mulier et virago, quia de viro sumpta est. Et quis est pullus ejus? Masculus vir. Et quomodo pullus ejus est? Quia non prius quod spirituale sed quod animale est; deinde id quod spirituale (*I Cor. xv, 46*). Sedet prius Rex mansuetus super asinam, postea super pullum. Prius caro domatur, ut jugo habitis sit: deinde nascitur pullus, et nutritur, et roboratur, ut sessorem suum portare possit. Et quare filias subjugalis? Quia sub viro est mulier, et mulieris caput est vir. Et tamen est filius subjugalis, quia per mulierem vir, sed in dolore pariet. Sedeat super utrumque Rex mansuetus, faciens pacem, ne hæc sibi invicem adversentur.

B 2. *Veni tibi, et tu non vadis ei*. Egredere de terra carnis tuæ, et de cognatione mentis tuæ, et de domo, id est memoria, patris tui. Pater tuus Amorrhæus, et mater tua Cethæa. Hujus patris obliviscere, et tunc concupiscet Rex decorem tuum. Decor

A magnus est, si audis, et vides, et inclinas aurem tuam, Audis per obedientiam, vides per intelligentiam, inclinas aurem tuam per humilitatem. Hic decor, hæc omnis gloria ab intus est in fimbriis aureis (*Psal. xlii, 11, 12, 14*), hunc decorem tuum Rex mansuetus concupiscit. Egredere ergo de civitate; quia vidi, inquit, iniquitatem et contradictionem in civitate (*Psal. lvi, 10*). Egredere cum pueris Hebræis, qui transeunt simpliciter in occursum Domini. Sterne in via ramos olivarum, ut opera misericordiæ pedibus ejus accommodes. Accipe frondes palmarum, ut triumphes de principibus tenebrarum. Nihil in te resideat, quod in occursum ejus non prodeat; quia nec una ungula in Ægypto Pharaoni relinquenda est. Manus, cor et lingua concinant, *Hosanna in excelsis (Matth. xxi, 9)*.

CAPUT II.

De oratione et sudore in horto, ac somno discipulorum.

B 3. Videns vidisti, Domine, afflictionem populi tui qui est in Ægypto, et inclinasti caelos tuos, et **502** descendisti liberare nos. Indulta est et mihi, Domine, modica quies ab operibus tenebrarum durissimis, quibus mentem meam vehementer affligebat importunus exactor Pharaonis; et sabbati tui præparatio jam lætificavit animam meam. Verumtamen nondum usque ad speculum perveni, ubi plenius intelligam pustulas et nævos qui maculant faciem meam, quæ valde displicent in oculis tuis: quoniam etsi laverò me nitro, et multiplicaverò mihi herbam borith, maculata sum iniquitate mea. Et nunc, Domine, passionis, tuæ dies urgere nos debent magis quam præpositi Pharaonis; quoniam in operibus tuis justitia est, et pax, et gaudium in Spiritu sancto. Nos autem dormitamus, te, Domine, pro nobis orante, quia oculi nostri tepore nostro gravati sunt. Suscita nos ut vigilemus et oremus ne incidamus in tentationem, quoniam tribulatio valde nobis proxima est. Quam cito clauditur oculus ne te videat, collabatur pes noster in hoc mare magnum et spatiosum manibus, ubi sunt reptilia quorum non est numerus! quæ somniorum suorum phantasiis intentam ludificant animam, et trahunt in cor maris, unde non facilis ad superiora reditus est, nisi tu emittas manum tuam de alto, et liberes nos